

**До Спеціалізованої вченої ради К 26.501.01
у Науково-дослідному інституті
інформатики і права НАПрН України**

ВІДГУК

офіційного опонента доктора юридичних наук, доцента Шаповала Романа Володимировича на дисертацію Дорогих Сергія Олександровича на тему «Правові та організаційні основи інформаційної діяльності законодавчої гілки влади в Україні» за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

Актуальність теми дослідження. Процеси реформ державного управління, які відбуваються в країні, євроінтеграційне спрямування України, вимоги, що висувуються Міжпарламентським Союзом до роботи парламенту та інформатизації законотворчого процесу потребують нового погляду на інформаційну діяльність законодавчої гілки влади. Сучасними тенденціями її розвитку є збільшення прозорості діяльності парламенту, надання громадянам публічної інформації про свою діяльність у всіх її аспектах та їх залучення до законотворчого процесу, що здійснюється завдяки широкому використанню інформаційно-комунікаційних технологій.

Отже, існує нагальна потреба пошуку конструктивних наукових підходів до розробки основних положень інформаційного права України та практики його застосування в частині правового забезпечення прозорості діяльності законодавчого органу та його взаємодії з громадянами і суспільством, побудови національної системи правової інформації, що містить нормативно-правові акти та матеріали щодо їх розробки, обговорення та прийняття, а також залучення інформаційно-комунікаційних технологій у законодавчому та законотворчому процесах.

В цьому аспекті, дисертація Дорогих Сергія Олександровича «Правові та організаційні основи інформаційної діяльності законодавчої гілки влади в

Україні» є першим комплексним аналізом інформаційної діяльності законодавчої гілки влади як специфічного напрямку діяльності парламенту, завдяки якому реалізуються права людини й громадянина на доступ до інформації, зокрема, стосовно діяльності державних органів влади.

Попри низку досліджень, які були присвячені проблематиці інформатизації законотворчого процесу та його інформаційному забезпеченню, досліджень у напрямку пошуку нових шляхів залучення громадськості до законотворчого процесу, збільшення прозорості в діяльності парламенту, можливості використання «електронного парламенту» як ядра майбутньої національної системи правової інформації не здійснювалося до цього часу, і тому дане дослідження має особливо важливе значення – і не лише теоретичне, а й практичне.

Вказані чинники переконливо обумовлюють актуальність дисертаційного дослідження Дорогих С.О.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій, їх достовірність. Ознайомлення з дисертацією та авторефератом дозволяє зробити висновок, що дисертант здійснив оригінальне дослідження, сформулював змістовні положення, спрямовані на оптимізацію вітчизняного механізму інформаційної діяльності законодавчої гілки влади. Робота містить основні необхідні для такого дослідження компоненти: це, по-перше, добре обрана методологія дослідження, ретельний аналіз досягнень більшості попередніх дослідників цієї та суміжних проблем, належна апробація результатів дослідження як в теоретичному так і практичному аспектах.

Автором опрацьовано значний масив літератури, а також нормативно-правових документів, що стосуються його наукової проблеми. Зазначене свідчить про високий рівень обізнаності дисертанта у питаннях, які досліджуються, та забезпечує відповідний рівень обґрунтованості зроблених висновків.

Послідовний розгляд системи питань стосовно аналізу змісту понять «інформаційна діяльність», «інформаційна діяльність органів влади» та

«інформаційна діяльність законодавчої гілки влади» дозволив дисертанту висловити цілий ряд висновків щодо розширення напрямів та поглиблення інформаційної діяльності законодавчої гілки влади. З більшістю таких пропозицій необхідно погодитись, а решта безумовно заслуговує на увагу або потребує подальшого обговорення.

Отже, переважна більшість наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації Дорогих С.О., слід визнати достовірними, адже вони визначаються обсягом та надійністю використаних автором наукових джерел, системною та належною методологією їхнього аналізу.

Наукова новизна одержаних дисертантом результатів. Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що рецензована дисертація є першим в Україні комплексним аналізом інформаційної діяльності законодавчої гілки влади як специфічного напрямку діяльності парламенту.

У цілому нові наукові положення, що пропонуються в роботі, є теоретичним підґрунтям, що покладено в основу вирішення поставленого здобувачем у дисертації головного наукового завдання на основі теоретико-правових здобутків по удосконаленню правового режиму інформаційної діяльності законодавчої гілки влади.

Здобувач обґрунтував низку нових теоретичних висновків, котрі мають наукове й практичне значення, що знайшло своє відображення в конкретних теоретичних положеннях і пропозиціях, які винесені на захист.

Слід підтримати головну ідею праці, яка стосується розширення та поглиблення інформаційної діяльності законодавчої гілки влади «електронного парламенту» в напрямках збільшення прозорості діяльності парламенту, залучення громадян до законотворчого процесу та побудови на базі інформаційних ресурсів Верховної Ради України національної системи правової інформації.

Заслуговує на увагу позиція автора щодо надання статусу офіційного джерела публікації нормативно-правовим документам в електронній формі, які будуть розміщені у національній системі правової інформації.

Дисертація містить певне коло аргументованих пропозицій і висновків відносно перспектив розвитку інформаційно-правової доктрини з урахуванням авторської позиції. Цікаві й роздуми з приводу використання окремих елементів іноземного досвіду у досліджуваній сфері.

Таким чином, викладене дозволяє зробити висновок, що дисертаційне дослідження Дорогих С.О. у комплексі розглянутих питань робить важливий внесок у розвиток наукових досліджень інформаційного права в Україні.

Наукова та практична цінність дисертації. Дисертація С.О. Дорогих має теоретико-прикладний характер. Основні наукові результати, отримані автором, можуть бути використані у подальшому формуванні правового режиму інформаційної діяльності законодавчої гілки влади, зокрема, «електронного парламенту». Практичне значення мають висновки і рекомендації у напрямі вдосконалення законодавства України щодо інформаційної діяльності парламенту, національної системи правової інформації, а також з метою гармонізації законодавства України та приєднання до європейських цінностей та стандартів у цій сфері.

У своєму кінцевому результаті дане дисертаційне дослідження спрямоване на підвищення ефективності інформаційної діяльності законодавчої гілки влади в Україні та покращення якості створюваних законопроектів.

Повнота викладу наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, в опублікованих працях. Основні наукові положення, висновки та рекомендації, подані в дисертації, викладені достатньо повно та аргументовано. За результатами дисертаційного дослідження Дорогих С.О. опубліковано два розділи монографії, одинадцять наукових статей, десять з яких опубліковані в наукових виданнях, що визначені МОН України як фахові з юридичних наук, одна – у зарубіжному науковому виданні, а також шість тез доповідей на наукових і науково-практичних конференціях.

Дискусійні положення та зауваження до дослідження. Позитивно оцінюючи наукову і практичну значущість дисертаційного дослідження Дорогих С.О., його наукову новизну та можливість використання пропозицій і

рекомендацій дисертанта для вдосконалення чинного законодавства, необхідно висловити і ряд зауважень:

1. У своєму дослідженні в розділі 1.1. «Поняття інформаційної діяльності законодавчої гілки влади та його зміст» Дорогих С.О. пропонує наступні авторські визначення: «інформаційна діяльність» (с. 34-35), «інформаційна діяльність органів влади» (с. 39) та «інформаційна діяльність законодавчої гілки влади» (с. 39-40). В цілому погоджуючись із запропонованими визначеннями, слід звернути увагу на необхідність уточнення, в яких саме законах автор пропонує їх розмістити?

2. У розділі 2.1. «Правове забезпечення інформаційної діяльності законодавчої гілки влади» автор наводить таблицю з переліком вже існуючих автоматизованих систем інформаційно-технологічного забезпечення діяльності Верховної Ради України (с. 79-81). На мою думку, потребує уточнення питання про те, які саме додаткові інформаційні системи пропонує дисертант впровадити на базі Верховної Ради України?

3. У межах свого дослідження дисертант вносить цілком слушні зауваження відносно цілого ряду питань, які стосуються предмету його дослідження, як от: надання статусу офіційного джерела публікації електронним правовим ресурсам (с. 61), використання системи «електронного парламенту» як ядра національної системи правової інформації (с. 104), залучення громадян до законотворчого процесу (с. 167) та ін. Водночас якість роботи суттєво би підвищила наявність конкретного проекту законодавчого акту, що містив би зміни та доповнення, запропоновані автором до існуючого законодавства.

4. До того ж хотілося б зазначити, що деякі зауваження дисертанта, з якими можна в цілому погодитись, мають вигляд загальних зауважень, а не конкретних пропозицій щодо змін норми права. Наприклад: інтеграції правових ресурсів органів влади, запровадження стандартів створення, збереження та обміну нормативно-правовими документами в електронних правових ресурсах (с. 153).

Проте вказані недоліки не впливають на загальну високу якість роботи та напрацювань, які об'єктивно містить дослідження.

Висновок. Отже, аналіз рецензованої дисертації Дорогих Сергія Олександровича «Правові та організаційні основи інформаційної діяльності законодавчої гілки влади в Україні» дає підстави зробити загальний висновок: робота проведена у межах об'єкта та предмета дослідження; мета роботи досягнута; завдання виконанні.

Дисертація є завершеною науковою працею, відповідає вимогам Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567, а здобувач – Дорогих Сергій Олександрович – на підставі прилюдного захисту заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент,

доктор юридичних наук, доцент

Національний юридичний університет

імені Ярослава Мудрого,

доцент кафедри адміністративного права та

адміністративної діяльності

Р.В. Шаповал

Підпис	<i>Шаповал Р.В.</i>
Засвідчую	<i>Р.В.</i>
Нач. ВК	<i>Р.В.</i>
« <i>12</i> »	<i>06</i> 2017 р.